

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXII. — Izdan in razposlan dne 27. aprila 1872.

57.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 15. aprila 1872,

s katerim se nova določila razpisujejo vseučiliščem kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, o pridobitvi doktorstva na posvetnih fakultetah.

Na podlogi pooblastila, z najvišjim sklepom od 11. aprila 1872 danega, razpisujem vseučiliščem kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, naslednja določila o pridobitvi doktorstva na posvetnih fakultetah.

Stremayr s. r.

I.

Red strogih preskušenj (rigoróz) za pravoznansko in državno-znansko fakulteto.

§. 1. Da se dobode doktorstvo pravoznanstva, treba opraviti tri stroge preskušnje (rigoroze).

Da se kandidat k tem preskušnjam pustí, naj dokaže, da je pravoznanske in državno-znanske uke po propisih dovršil, ko je bil za rednega poslušatelja, zaradi česar naj absolutorijo na ostavo (hrambo) dá dekanu proforskega zbora (kolegije).

§. 2. Te tri stroge preskušnje obsezajo naslednje preskuševánjske stvari:

I. Rimsko, cerkvéno in nemško pravo;

II. Avstrijsko civilno pravo, trgovínsko in ménično pravo, avstrijsko civilno pravdo, avstrijsko kazensko pravo (s kazenskim postopkom);

III. Splošno in avstrijsko državno pravo, mejnarodno pravo in politično gospodarstvo (t. j. narodno gospodarstvo in finančno znanstvo),

§. 3. Raznost v veri ne utrjuje razločka, kar se tiče pravice in dolžnosti, opraviti strogo preskušnjo iz cerkvenega prava in dobiti si doktorstvo.

§. 4. Vse tri stroge preskušnje se morejo opraviti tako po vrsti, kakor kandidat hoče, a treba je vendar, da se vrše vse na enem vseučilišči.

Zadnjega določila more samo ob posebnega ozira vrednih slučajih oprostiti ukóvni minister, dovprašavši dotičnih profesorskih zborov.

§. 5. Stroge preskušnje se javno opravljajo, ter vsaka izmej njih trpi po 2 uri.

§. 6. Mej dvema strogima preskušnjama naj praviloma vselej mine konči (vsaj) po tri mesece.

A če je kandidat pri poprejšnji strogi preskušnji bil soglasno potrjen, tedaj mu dekan more tudi krajši rok dati v prihodnjo strogo preskušnjo.

§. 7. Pri vsaki strogi preskušnji je v preskuševalni komisiji dekan (a če je nadomeščevan, tedaj bivši dekan ali prodekan) profesorskega zbora za prvosednika, in (praviloma) po štirje redni profesorji dotičnih preskuševánjskih strok za izpraševaltje.

Doktorski dekani, koder so še, imajo tudi pravico, strogih preskušenj se udeleževati, izpraševati in glasovati.

§. 8. Kadar za kako preskuševánjsko stroko rednega profesorja nij ali če ga kaj ovíra, naj se k strogi preskušnji privzame preizredni profesor te stroke, a kadar niti tacega nij ali če tudi njega kaj ovíra, tedaj tist redni ali preizredni profesor, kateri o dotični stvári v dejanji poučuje, ali čegar stroka je tej stvári najbližja.

§. 9. Ako zgoraj določenega števila štirih izpraševaltjev ne dopolnijo tako poklicani (§§. 7 in 8) zastopniki preskuševánjskih strok, tedaj ga je dopolniti izmej ostalih rednih profesorjev. A v to dopolnitev privzémami možje imajo izpraševati samo pravico, dolžnosti nemajo.

Njih odredba v to se prepušča najprvo dogovoru profesorskega zbora, in ta dogovor je pred ukóvnega ministra na odobrilo pokladati.

§. 10. Če ima kaka preskuševánjska stroka po več rednih profesorjev, in ako se tí vsi privzemó ter je zaradi tega potem več izpraševaltjev nego štirje, naj se oní dotične stroge preskušnje črédoma (vrstoma) udeležujejo.

§. 11. Prvosednik ima vedno pravico, tudi sam izpraševati, a dolžnost samo tedaj, kadar je on po imenu profesor kake preskuševánjske stvári ter ga vrsta zadene, ako se je treba črédití z drugimi profesorji (§. 10). Ob tacem slučaji naj bodo v preskuševalni komisiji (brez doktorskega dekana) samo še trije, in takrat prvosednik dobiva dvojno takso.

§. 12. Vsak izmej preskuševalne komisije naj bode od kraja do konca pri strogi preskušnji. Pred glasovanjem in sklepanjem bodi razgovor o uspehu preskušnje.

Potlej vsak izmej komisije na podlogi celokupnega preskuševánjskega uspeha glasuje s prisodkom „izvrstno“, „zadostno“ ali „nezadostno.“ Celokupni prisodek se ustanoví po večini glasov, a če je morebiti po enóliko glasov (§. 11), tedaj po neugodnejših glasovih.

§. 13. Če kandidat dobode celokupni prisodek „nezadostno“, tedaj ga nij dalje k nobeni strogi preskušnji puščati, nego samo k ponavljanju te stroge preskušnje, a ne, predno mine tri mesece. Ako je potem zopet ovržen (reprobovan), smétno je samo še eno ponavljanje stroge preskušnje, a ne, predno mine leto dníj. Če je kandidat novíč (tretjič)

ovržen, potem je za vselej izločen od pravdoznanskega doktorstva pridobitve na vsacem vseučilišči v državnem zboru zastopanih dežel, in tudi od udomačitve (nostrifikacije) doktorske diplome, pridobljene v inostranski deželi.

§. 14. Za vsako strogo preskušnjo treba da kandidat plača po 60 goldinarjev a. v. takse. Prvosednik in vsak izmej komisije (tudi doktorski dekan [§. 7]) dobode po 6 gld. od tega. Dalje je po 5 gld. zalogi (fondu) vseučiliške pisarnice dajati v plačevanje taks pisarničnemu osebju ali vseučiliškim služabnikom, koder so še zdaj take takse od strogih preskušenj.

Od vsacega ponavljanja katere stroge preskušnje je plačati polovico celokupne takse, rekše po 30 gld. a. v. Tudi od tega dobode prvosednik in vsak izmej komisije po 6 gld.; a onod, koder so še doktorski dekani, vsak po 5 gld., in doktorski dekan tudi toliko. Ob ponavljanji odpade priplačilo vseučiliški pisarnični zalogi.

Prebitek vseh taks se v ravni meri razdeli mej vse redne profesorje izmej zbora.

§. 15. Posameznim pristojéce takse so sama navzočnina, in jih torej more zahtevati edino ta, kdor je res imel opravilo. Če koga izmej komisije v tem, kar si koli bodi, ovíra, tedaj je o njegovi nadomestitvi dekanu skrbeti po določilih §§. 8—10. Ako se to že ne more storiti, a stroga preskušnja se dá še zvršiti z ostalimi izmej komisije, tedaj se ta prebitek takse razdeli po §. 14 zadnjem odstavku.

§. 16. Pismeni izdelki, katere neka vseučilišča še zahtevajo, da jih kandidat podá pred promocijo, odpadajo, ter tudi disputacija, koder je še navadna.

§. 17. Promocija se pod prvosedstvom rektorjevim in v pričo dekana profesorskega zbora z običajnimi slovesnimi obéti vrši po rednem profesorji (*per turnum*), ki je za promotorja.

Na Dunaji ostane za zdaj promocija še tako, kakor je bila, da sodelujejo rektor, kancelár, štirje doktorski dekani in fakultetni beležnik.

§. 18. Na vseh avstrijskih vseučiliščih je od promocije po 60 gld. a. v. takse.

Iz tega dobivajo (razen na Dunaji) rektor po 15 gld., a dekan in promotor vsak po 5 gld. Na Dunaji vsi sodelavci za zdaj še prejemajo po toliko, po kolikor doslej. Dalje treba od te takse po 5 gld. dajati vseučiliški pisarnični zalogi, iz katere naj se odštevajo na raznih vseučiliščih do sih dob navadna plačila za izdavec diplome ter dozdanja plačila pisarničnemu osebju in služabnikom, razen takih prejemkov, ki so se vštevati za posebna opravila pri promocijskih svečanostih, katere zdaj odpadajo.

Prebitek vseh taks od promocije se (tudi na Dunaji) v ravni meri razdeli mej vse fakultetne profesorje.

§. 19. Na tistih vseučiliščih, koder so do zdaj navadne bile slovesnejše promocije, ostaje kandidatu na izvolji, zahtevati si to slovesnejšo promocijo namesto proste, ako plača, kar je od tega po običaji treba. Vendar taksa, postavljena v poprejšnjem paragrafu, obrne in razdeli se tudi ob tem slučajih tako, kakor je tam določeno.

§. 20. Plačila, ki so jih na nekaterih vseučiliščih doktorandi ob promociji doslej dajali družbam doktorskih vdov ali doktorskim zborom (kolegijam) fakultét, za zdaj ostajejo neizpremenjena.

§. 21. Ta red strogih preskušenj dobode moč v začetku 1872/73. učnega leta. A tistim kandidatom, kateri do tedaj že opravijo eno strogo preskušnjo, veljavna ostanejo do-

zdanja določila in takse, kar se tiče njihovih poznejših strogih preskušenj in udeležbe pri njih.

A §§. 16—20 se je ob vsaki promociji brez razločka tudi po ónem času držati.

II.

Red strogih preskušenj (rigoróz) za medicinsko fakulteto.

§. 1. Da se dobode doktorstvo vsega zdravilstva in z njim združena pravica dejanjskega ozdravljanja po vseh njegovih oddelkih, treba opraviti tri stroge preskušnje (rigoroze).

§. 2. Pripustila k tem strogim preskušnjam naj kandidat prosi od dekana medicinskega profesorskega zbora in mu v to namero na ostavo dá naslednja dokazna pisma:

1. krstni ali rojstveni list;

2. svedočbo zrelosti, na zavodih v državnem zboru zastopanih dežel veljavno, ali, če nij teh dežel domačinec, tedaj óne svedočbe, na katerih podlogi je za rednega poslušatelja v matico vpisan bil na kaki medicinski fakulteti;

3. izkaz, da je konči (vsaj) štiri polletja hodil k medicinskim prepodavanjem, ko je bil za rednega medicinskega poslušatelja, ter da se je vaj v razudbah udeleževal dve polletji;

4. svedočbe o treh, z dobrim uspehom opravljenih najpoprejšnjih prirodopisnih preskušnjah (glej dostavek).

Pred pripustilom k drugi strogi preskušnji vrhu tega

5. vseučiliško svedočbo, da je po propisih dovršil medicinsko peteroletje (§. 47 in 48 v začasnem učnem redu od 1. oktobra 1850), v kateri tudi posebno dokaže, da je hodil v notranjo kliniko in v kirurgično kliniko, v vsako po štiri polletja, v očesno kliniko in v porodničarsko kliniko, v vsako konči (vsaj) po eno polletje; ter naposled

6. svedočbo, da je prvo medicinsko strogo preskušnjo z uspehom opravil.

§. 3. Prva stroga preskušnja obseza fiziko, kemíjo, anatomíjo in fiziologíjo, ter ima v sebi najprvo eno praktično preskušnjo iz anatomíje in eno tako iz fizijologíje, a potem teoretično celokupno preskušnjo iz vseh štirih strok te stroge preskušnje.

Druga stroga preskušnja obseza splošno patologíjo in terapíjo, patologično anatomíjo (patologično histologíjo), farmakologíjo (farmakodinámiko, toksikologíjo in recepturo) in notranjo medicino (posebno patologíjo in terapíjo notranjih boleznij), ter ima v sebi najprvo eno praktično preskušnjo iz patologične anatomíje (na preparatu in na mrlíci) in eno tako iz notranje medicine (pri bolézenski postelji), a potem teoretično celokupno preskušnjo iz vseh štirih stvaríj te stroge preskušnje.

Tretja stroga preskušnja obseza kirurgíjo (posebno patologíjo in terapíjo vnanjih boleznij), očesno zdravilstvo, ginekologíjo (porodničarstvo) in sodnjo medicino, ter ima v sebi eno praktično preskušnjo iz kirurgíje (pri bolézenski postelji in na mrlíci), eno tako iz očesnega zdravilstva (pri bolézenski postelji) in eno tako iz ginekologíje (pri bolézenski postelji, na mrlíci ali na fantomu), a potem teoretično celokupno preskušnjo iz vseh štirih stvaríj te stroge preskušnje.

§. 4. Vse tri stroge preskušnje je opraviti na istem vseučilišči.

Samo ob posebnega ozira vrednih slučajih more ukóvni minister, doprašavši dotičnih profesorskih zborov, kandidata k drugi in tretji strogi preskušnji pustiti na kako drugo vseučilišče, na katerem nij opravljal prve stroge preskušnje.

§. 5. Vse tri stroge preskušnje se vršé javno, a vendar je vsacemu prvosedniku na izvolji, dohod dati samo zdravnikom in medicinskim poslušateljem.

§. 6. Pri vsaki strogi preskušnji so v preskuševalni komisiji prvosednik, redni izpraševalji (§. 8), preizredni izpraševalji, katere je morebiti privzemati (§. 9), vladni komisar ter pri drugi in tretji strogi preskušnji še en soizpraševalj, ki ga vlada postavi (§. 10).

Doktorski dekani po tistih medicinskih fakultetah, koder so še, za zdaj pri strogih preskušnjah ostanejo v svojem opravilu, in torej se za zdaj ne postavlja vladni komisar.

§. 7. Vsaki preskuševalni komisiji prvoseduje dekan medicinskega profesorskega zbora, a kadar ga nij ali če ga kaj ovíra, ali kjer ima kraj take razmere, da se je treba črédití, tedaj stopijo v njega mesto najprvo bivši dekan (prodekan), in če je še drugih treba, tudi eden ali dva od zastopnikov, katere medicinski profesorski zbor vsako leto ob dekanovi volitvi izbere izmej rednih profesorjev.

Prvosednik stroge preskušnje ima pravico izpraševati, a dolžnosti nema.

§. 8. Za redne izpraševalje so redni profesorji tistih strok, iz katerih je pri dotičnih strogih preskušnjah izpraševati.

Če ima kaka izpraševánjska stroka po več rednih profesorjev v zboru, tedaj se ti črédijo za redne izpraševalje.

Ko bi kedaj kaj časa ne bilo rednega profesorja ali ko bi ga kaj ovíralo, takrat se črédijo preizredni profesorji iste stroke, in koder niti takih nij, ali če jih kaj ovíra, treba v zastopujúčega rednega izpraševalja privzeti k strogi preskušnji tistega rednega ali preizrednega profesorja, kateri o dotični stvári v dejanji poučuje, ali čegar stroka je dotični preskuševánjski stroki najbližja.

§. 9. Ako bi bilo treba zaradi tega, ker je število preskuševánjskih kandidatov preveliko, ali ker je dokazano, da ima kak redni izpraševalj preveč opraviti z drugimi uradnimi posli, tedaj ukóvni minister nareče za leto dnj preizredne izpraševalje, kateri naj se potem pri dotičnih strogih preskušnjah črédijo z rednimi izpraševalji.

Narékanje izmej preizrednih profesorjev, dotično preskuševánjsko stroko v dejanji učéčih, godí se na podlogi nasveta, katerega profesorski zbor podá ali sam za sebe ali po ministrovem naročilu.

§. 10. Vladni komisar in oba soizpraševalja treba da so doktorji medicine in kirurgije ali vsega zdravilstva, in morejo tudi biti izmej medicinskega učiteljskega zbora (§. 3 o uredbi akadem. oblastev od 30. septembra 1849). Naréka jih vselej pred začetkom učnega leta za vse leto ukóvni minister v dogovoru z ministerstvom notranjih stvarij.

Vladni komisar na javno korist čuje in nadzoruje nad vsako izmej vseh treh strogih preskušenj, ter je upravičen, kandidata izpraševati.

Eden izmej obeh soizpraševaljev se pri teoretičnem celokupnem preskušavanji druge stroge preskušnje udeležuje za drugzega izpraševalja iz notranje medicine (iz posebne patologije, terapije notranjih bolézni), a drugi pri teoretičnem celokupnem preskušavanji tretje stroge preskušnje za drugzega izpraševalja iz kirurgije (iz posebne patologije in terapije vnanjih bolézni) z istimi pravicami in dolžnostmi, s kakoršnimi ostali izpraševalji.

§. 11. Teoretične celokupne preskušnje mej vedno navzočnostjo prvosednikovo in vladnega komisarja a praktične preskušnje samo pod njiju vodstvom in nadzorom vrše dotični izpraševaltji, in sicer se more več kandidatov ob enem izpraševati, a vendar pri praktičnih preskušnjah ne nad štirje, pri teoretičnih ne nad trije.

§. 12. K teoretičnemu celokupnemu preskušavanju kake stroge preskušnje profesorski dekan pustí kandidata samo tedaj, če je konči prisodek „zadostno“ dobil pri vsacem praktičnem preskušavanju dotične stroge preskušnje.

§. 13. Dobode li kandidat pri kaki teh praktičnih preskušenj prisodek „nezadostno“, tedaj ga je mōči pripustiti, da jo ponoví.

Prvo ponavljanje ne sme biti, predno mine štiri, a drugo ne, predno mine šest mesecev od poprejšnje preskušnje. O tretjem ponavljanji veljajo določila §. 20.

Pri vsacem ponavljanji praktične preskušnje bodi od kraja do konca navzočen prvosednik dotične preskuševalne komisije in vladni komisar.

§. 14. Vsa druga določila, kar se jih tiče uredbe posameznih praktičnih preskušenj, ukóvni minister, dovprašavši medicinskih profesorskih zborov, ukrene s posebnim ozirom na razmere, kakoršne so v katerem kraji.

§. 15. Pri teoretičnih celokupnih preskušnjah kandidata vsak izpraševaltj in soizpraševaltj izprašuje po četrť ure. Kadar se izprašuje več kandidatov ob enem, tedaj more komisija preskuševalnjski čas trem kandidatom vkup na pol ure skrčiti, ako so v tem času pokazali vsi kandidatje, da konči „zadostno“ znajo, ter že nij dalje zánje misliti o prisodku „izvrstno.“

Nobeden kandidat ne sme zahtevati, da bi praktično in teoretično preskušnjo iz iste stroke opravljal pri istem izpraševaltji, nego ostavlja (pušča) se dekanovemu razsodku, določati izpraševaltje.

§. 16. Po zvršetku vsake posamezne praktične ter tudi teoretične strokóvne preskušnje izpraševaltj, oziroma soizpraševaltj njen uspeh v poseben zapisnik zaznamená s prisodkom „izvrstno“, „zadostno“ ali „nezadostno“, ter pri tem je treba tudi ozira na to, kakovi so bili odgovori o tem, o čemer je morebiti izpraševal prvosednik ali vladni komisar.

§. 17. Nobena teoretična celokupna preskušnja se ne more smatrati, da je uspešno opravljena, če je kandidat tudi samo od enega izpraševaltja ali soizpraševaltja dobil prisodek „nezadostno“.

Kadar je kaj takega, mōči je kandidata, ko mine dva meseca, pustiti k ponavljanju tiste teoretične posamezne preskušnje, katera nij bila z uspehom opravljena.

Če zopet pri tem ponavljanji dobode prisodek „nezadostno“, mōči ga je novič k ponavljanju pustiti, ko mine še štiri mesece. O tretjem ponavljanji veljajo določila §. 20.

Vsako ponavljanje take teoretične posamezne preskušnje treba da se vrší, ko je vedno navzočen prvosednik dotične preskuševalne komisije in vladni komisar.

§. 18. Če je kandidat pri teoretični celokupni preskušnji od več nego od enega glasovalca dobil prisodek „nezadostno“, tedaj ga je mōči samo k ponavljanju vse teoretične celokupne preskušnje pustiti, ko mine šest mesecev. Dobode li pri tem ponavljanji tudi le od enega glasovalca prisodek „nezadostno“, mōči ga je enako samo k zopetnemu ponavljanju teoretične celokupne preskušnje pustiti, ko novič mine šest mesecev. O tretjem ponavljanji veljajo določila §. 20.

§. 19. Če je kandidat od vsacega glasovalca dobil konči prisodek „zadostno“, tedaj prvosednik takoj po zvršetku teoretične celokupne preskušnje ali uspešno ponovljene teoretične posamezne preskušnje iz prisodkov praktičnih preskušenj in teoretične celokupne preskušnje ustanovi glavni prisodek o vsej strogi preskušnji.

Ako je ugodnejših prisodkov po toliko, po kolikor neugodnejših, ustanovi se glavni prisodek po neugodnejših.

Končni uspeh se takoj zaznamená v zapisnik strogih preskušenj ter se kandidatu javno oznani.

§. 20. Vsako tretje ponavljanje, bodi si kake praktične preskušnje ali kake teoretične posamezne preskušnje ali vse teoretične celokupne preskušnje, more samo ukóvni minister dovoliti, dovprašavši medicinskega profesorskega zbora.

Če kandidat ne dobode te privolitve ali če pri tretjem ponavljanji zopet ne opravi preskušnje, potem je za vselej izločen od medicinskega doktorstva pridobitve na vsacem vseučilišči v državnem zboru zastopanih dežel in tudi od udomačitve (nostrifikacije) doktorske diplome, pridobljene v inostranski deželi.

§. 21. Vsako ponavljanje kake preskušnje naj se vrši, kolikor se dá, z istimi izpraševalci, s katerimi poprejšnje neugodno preskuševanje.

§. 22. Za vsako strogo preskušnjo treba da kandidat plača takso, in sicer za prvo strogo preskušnjo 55 gld., za drugo 60 gld., a za tretjo 65 gld. a. v.

Od tega dobode prvosednik in vladni komisar za udeleževanje vseh praktičnih preskuševanj kake stroge preskušnje vsak po 5 gld., ter vsak po toliko za udeleževanje teoretične celokupne preskušnje; dalje vsak izpraševalci ali soizpraševalci po 5 gld. za vsako praktično preskušnjo, in vsak po 5 gld. za udeleževanje teoretične celokupne preskušnje; 5 gld. prebitka pride v zalogo (fond) vseučiliške pisarnice.

Od vsacega ponavljanja katere preskušnje vsak udeleženelec izmej preskuševalne komisije dobode polovico omenjene takse.

§. 23. Posameznim pristojéce takse so sama navzočina in jih torej more zahtevati edino ta, kdor je res imel opravilo.

§. 24. Promocija se pod prvosedstvom rektorjevim in v pričo dekana profesorskega zbora z običajnimi slovesnimi obéti vrši po rednem profesorji (*per turnum*), ki je za promotorja.

V Pragi za zdaj še tako ostane, da sodeluje doktorski dekan.

Na Dunaji bode za zdaj promocija še tako, kakor je bila, da sodelujejo rektor, kancelár, štirje doktorski dekani in fakultetni beležnik.

§. 25. Na vseh vseučiliščih v državnem zboru zastopanih dežel je od promocije za doktorstvo vsega zdravilstva takse po 60 gld. avstrijske veljave. Iz tega dobivajo (razen na Dunaji) rektor po 15 gld., a dekan in promotor vsak po 5 gld.; v Pragi tudi še doktorski dekan po 5 gld.

Na Dunaji vsi sodelavci za zdaj še prejemale po toliko, po kolikor doslej.

Dalje treba od te takse po 5 gld. avstrijske veljave dajati vseučiliški pisarnični zalogi, iz katere naj se odštevajo na raznih vseučiliščih do sih dob navadna plačila za izdavev diplome ter dozdanja plačila pisarničnemu osebjju in služabnikom, razen takih prejemkov, ki so se vštevali za posebna opravila pri promocijskih svečanostih, katere zdaj odpadajo.

Prebitek vseh taks od promocije se (tudi na Dunaji) v ravni meri razdeli mej vse redne fakultetne profesorje.

§. 26. Na tistih vseučiliščih, koder so do zdaj navadne bile slovesnejše promocije, ostaje kandidatom na izvolji, zahtevati si to slovesnejšo promocijo namesto proste, ako plačajo, kar je od tega po običaji treba. Vendar taksa, postavljena v §. 25, obrne in razdeli se tudi ob tem slučaju tako, kakor je tam določeno.

§. 27. Plačila, ki so jih na nekterih vseučiliščih doktorandi ob promocije doslej dajali družbam doktorskih vdov ali doktorskim zborom (kolegijam) fakultét, za zdaj ostajejo neizpremenjena.

§. 28. Ta red strogih preskušenj dobode moč v začetku 1872/3. učnega leta.

A v obeh prvih letih njegove moči vendar odpade preskuševanje iz fizike in praktično preskuševanje iz fizijologije v prvi strogi preskušnji, ter odpadejo takse, pristojéče dotičnim izpraševalcem.

Tudi bodi tistim, kateri so medicinske uke že dovršili a niso še opravili nobene stroge preskušnje, ali kateri bivajo že v zadnjem polletji svojih ukov, izimkoma dovoljeno, najpoprejšnje preskušnje iz botanike, mineralogije in zoologije opraviti v poslednjih štirih tednih tega poletnega semestra.

Tistim kandidatom, kateri pred začetkom 1872/3. učnega leta že opravijo eno strogo preskušnjo, veljavna ostanejo dozdanja določila in takse, kar se tiče njihovih strogih preskušenj dalje in udeležbe pri njih; a §§. 24 do vštetege 27 se je ob vsaki promociji brez razločka držati.

D o s t a v e k

k

redu strogih preskušenj za medicinsko fakulteto o prirodopisnih preskušnjah v pri- pustilo k medicinskim strogim preskušnjam.

§. 1. Da se kandidat k medicinskim strogim preskušnjam pustí, treba da na kadem vseučilišči v državnem zboru zastopanih dežel z uspehom opravi tri posamezne javne najpoprejšnje preskušnje iz botanike, zoologije in mineralogije.

§. 2. K vsaki teh najpoprejšnjih preskušenj se pripustí vsak redni poslušatelj medicine, ako tega prosi od dekana medicinskega profesorskega zbora ter izkaže svedočbo zrelosti, na zavodih v državnem zboru zastopanih dežel veljavno, ali, če nij teh dežel domačinec, tedaj óne svedočbe, na katerih podlogi je za rednega poslušatelja v matico vpisan bil na kaki medicinski fakulteti.

Razsodku poslušatelja samega se ostavlja, v kadem redu in v katerih polletjih hoče te najpoprejšnje preskušnje opraviti.

§. 3. Najpoprejšnje preskušnje se vršé pod vodstvom in vrhovnim nadzorom dekanovim medicinskega profesorskega zbora; a da bi on mej preskuševanjem vedno navzočeval, tega nij treba.

Za izpraševalce so redni profesorji dotičnih strók.

Izmej več rednih profesorjev iste stroke naj se privzame tist, kateri to stroko samo poslušateljem medicine predodava. A če je tudi takih več, naj se črédiyo pri preskušnjah.

Dekan medicinskega profesorskega zbora ali izpraševalci naj bodo ob potrebi zastopani po določilih redú medicinskih strogih preskušenj (§. 7 in 8). Tudi utegne ukóvni minister za prirodopisno najpoprejšnjo preskušnjo nareči preizrédne izpraševalce ob razmerah, oménjenih v §. 9 redú medicinskih strogih preskušenj in po določilih tamkaj povedanih.

§. 4. V opravljanje teh najpoprejšnjih preskušenj so praviloma določeni samo prvi štiri tedni vsacega polletja.

A izimkoma se take preskušnje morejo tudi zunaj tega časa vršiti vsled dogovora mej dekanom medicinskega profesorskega zbora in mej izpraševalji.

§. 5. Pri vsaki posamezni prirodopisni najpoprejšnji preskušnji se vsak kandidat izprašuje po $\frac{1}{4}$ ure. Kadar se izprašuje po več kandidatov ob enem, tedaj se preskuševánjski čas more skrajšati po §. 15 redú medicinskih strogih preskušenj.

§. 6. Ko je preskušnja opravljena, to naj izpraševalj njen končni uspeh v poseben zapisnik zaznamená s prisodkom „izvrstno“, „zadostno“ ali „nezadostno“, ter na podlogi tega zapisnika dekan medicinskega profesorskega zbora kandidatu izdá svedočbe na že natisnenih blanketah s kólekom (štempljem), kakoršen je po propisu, in tudi v kandidatov katalog lekcij vpiše opomnjo, katera se te stvari tiče.

§. 7. Ako dobode kandidat prisodek „nezadostno“, móči ga je, ko mine tri mesece, pustiti k ponavljanju te preskušnje, katera naj se potem vrši mej vedno navzočnostjo dekanovo medicinskega profesorskega zbora.

O vsacem ponavljanji dalje veljá ist rok.

O teh ponavljavah vrhu tega veljá določilo §. 21 redú medicinskih strogih preskušenj.

§. 8. Za vsako prirodopisno najpoprejšnjo preskušnjo treba da kandidat plača po 7 gld. avstr. velj. takse; od tega dobode izpraševalj 5 gld., a dekan medicinskega profesorskega zbora 2 gld.

Od vsacega ponavljanja take preskušnje je plačevati po 6 gld.; od tega dobivata dekan medicinskega profesorskega zbora in izpraševalj vsak po 3 gld. O teh taksah vrhu tega velja določilo §. 23 redú medicinskih strogih preskušenj.

III.

Red strogih preskušenj (rigoróz) za modroslovsko fakulteto.

§. 1. Da se dobode doktorstvo na modroslovski fakulteti kácega vseučilišča kraljevín in dežel, zastopanih v državnem zboru, treba vpoločiti eno znanstveno razpravo in opraviti dve strogi preskušnji (rigoroza).

Da se kandidat k tema preskušnjama pustí, naj dokaže, da je tri leta hodil na kako tozemsko ali inozemsko vseučilišče, ko je v matico bil vpisan za rednega poslušatelja. Izímno pripustilo takih kandidatov, kateri tega ne morejo dokazati, utegne ukóvni minister dovoliti po nasvetu dotičnega profesorskega zbora (kolegije).

§. 2. Pisana ali natisnena razprava naj govóri o svobodno izbrani snóvi kake stroke izmej obsežja modroslovske fakultete, in dokaže naj, da je kandidat koreníto izučén v izbrani stvari, ter da more o njej pisati sè samostojnim razsodkom in v primerni obliki.

§. 3. Vpoločeno razpravo profesorski dekan odkáže dvema poročevalcema, da o njej svoje mnenje izrečeta, in to rednima profesorjema, a kadar takih nij, tedaj preizrednima profesorjema dotične stroke, ali naposled rednima profesorjema tiste stroke, katerej se razprava po svoji vsebíni najbolj bliža.

Ako ima dotična stroka več nego dva redna profesorja, tedaj se črédiyo v presojevanji.

Dekan določi primeren rok, da se razpravi znanstvena vrednost presodi.

§. 4. Profesorja, katerima je izročeno, razpravo presoditi, pismeno povesta o njej vsak svoje mnenje, podprto z razlogi, ter izrečeta, ali je kandidata k strogima preskušnjama pustiti ali ne.

Če se oba poročevalca v mnenji zlagata, dekan njíju izrek oznani kandidatu; a če sta si v presodbi navskriž, tedaj se profesorskemu zboru prihranja izrek, ali je kandidata pripustiti ali ne.

§. 5. Prva izmej obeh strogih preskušenj obseza:

A. Modroslovje (vsebino in obsežek je tej preskušnji določiti z ozirom na strokóvno skupino, h kateri spada kandidatova pismena razprava); druga

B. naslednje strokóvne skupine, in to, kakor si kandidat sam izbere, ali:

- a) zgodovino združeno z grškim ali latinskim jezikoslovjem, ali
- b) klasično jezikoslovje združeno sè zgodovino starega sveta, ali
- c) matematiko in fiziko, ali samo eno izmej obojega, združeno s kemijo, ali na-
posled
- d) kak oddelek popisovalnih prirodoznanstev (zoologíjo, botaniko ali mineralogijo) združen
s kako izmej stvari, imenovanih sub c).

Vrhu tega treba, da kandidatu pri preskuševanju iz strokóvnih skupin v del pride tudi tisti posebni znanstveni predel, iz katerega si je vzel izbrano snov vpoložene razprave, ako ta predel nij že poprej bil odménjen v katero izmej obeh strogih preskušenj.

§. 6. Proforski dekan prvoseduje preskuševalni komisiji. Če njega kaj ovíra, tedaj ga nadomestuje bivši dekan (prodekan).

V preskuševalni komisiji vsake stroge preskušnje sta razen prvosednika še konči (vsaj) po dva, a največ po štirje izpraševalci, kateri praviloma treba da so redni profesorji tistih strok, ki bode iz njih preskušavanje.

Kadar tacega nij ali če ga kaj ovíra, naj se privzame preizredni profesor iste stroke, a kadar niti tacega nij, tedaj kak profesor od stroke najbližjega rodú.

Za izpraševalca naj tudi presojevalca vpoložene znanstvene razprave vstopita, in sicer pri taki strogi preskušnji, pri kateri se bode po §. 5 izpraševalo iz tiste stroke, v katero spada razprava.

Prvosednik ima že zato, ker je prvosednik, sicer pravico izpraševati, a dolžnosti nema.

Doktorski dekani, koder so še, imajo tudi pravico, strogih preskušenj se udeleževati, izpraševati in glasovati.

§. 7. Stroge preskušnje naj se javno opravljajo; tista preskušnja, pri kateri treba da kandidat vednosti pokaže iz znanstvenega obsežka svoje razprave, trpí po dve uri, druge preskušnje po eno uro.

Pred glasovanjem in sklepanjem bodi razgovor o uspehu preskušnje.

Potlej vsak izmej komisije glasuje na podlogi celokupnega preskuševánjskega uspeha.

Preskuševalna komisija svoj izrek po večini glasov ustanavlja s prisodkom: „izvrstno“, „zadostno“, „nezadostno.“

§. 8. Strogi preskušnji se moreta opraviti tako po vrsti, kakor kandidat hoče; a treba je, da se vršita obe na enem vseučilišči.

Zadnjega določila more samo ob posebnega ozira vrednih slučajih oprostiti ukóvni minister, dovprašavši dotičnih profesorskih zborov.

§. 9. Kandidatu se daje na izvoljo, določiti si presledek mej obema strogima preskušnjama.

A če je kandidat pri strogi preskušnji ovržen (reprobovan), naj mu preskuševalna komisija ne postavi izpod tri mesece roka v ponavljanje te preskušnje. Ako je potem zopet ovržen, smétno je samo še eno ponavljanje stroge preskušnje, a ne, predno mine leto dnij.

Če je kandidat novič (tretjič) ovržen, potem je za vselej izločen od modroslovskega doktorstva pridobitve na vsacem vseučilišči v državnem zboru zastopanih dežel, in tudi od udomačitve (nostrifikacije) doktorske diplome, pridobljene v inostranski deželi.

§. 10. Takse za presojevanje vpložene razprave je po 20 gld., za strogo preskušnjo, če trpi dve uri, po 40 gld., a če trpi eno uro, po 20 gld. avstr. velj.

Taksa za presojevanje razprave se v ravni meri razdeli mej presojevalcema.

Če je 40 gld. takse od stroge preskušnje, dobode vsak udeleženec po 6 gld. in vseučiliška pisarnična zaloga (fond) 4 gld. avstr. velj.; a če je te takse 20 gld., prejme vsak udeleženec po 3 gld. in vseučiliška pisarnična zaloga 2 gld. avstr. velj.

Prvosednik, ako je ob enem za strokóvnega izpraševalca, dobode dvojno takso.

Profesorškemu zboru se prihranja, določati, kam se dene teh taks prebitek, ako bi ga morebiti še kaj bilo.

§. 11. Posameznim pristoječe takse so sama navzočnina, in jih torej more zahtevati edino ta, kdor je res imel opravilo. Če koga izmej komisije v tem, kar si koli bodi, ovira, tedaj je o njegovi nadomestitvi dekanu skrbeti po določilih §. 6. Ako se to že ne more storiti, a stroga preskušnja se dá še zvršiti z ostalimi izmej komisije, tedaj se ta prebitek takse obrne po §. 10 zadnjem odstavku.

§. 12. Promocija se pod prvosedstvom rektorjevim in v pričo dekana profesorskega zbora z običajnimi slovesnimi obéti vrši po rednem profesorji (*per turmam*), ki je za promotorja.

A na Dunaji ostane za zdaj promocija še tako, kakor je bila, da sodelujejo rektor, kancelár, štirje doktorski dekani in fakultetni beležnik.

§. 13. Na vseh avstrijskih vseučilišéh (razen dunajskega) je od promocije po 30 gld. avstr. velj. takse.

Iz tega dobivajo (razen na Dunaji) rektor po 15 gld., a dekan in promotor vsak po 5 gld. Na Dunaji vsi sodelavci za zdaj še prejemale po toliko, po kolikor doslej.

Dalje treba od te takse po 5 gld. dajati vseučiliški pisarnični zalogi, iz katere naj se odštevajo na raznih vseučilišéh do sih dob navadna plačila za izdavev diplome ter dozdanja plačila pisarničnemu osebjú in služabnikom, razen takih prejemkov, ki so se vštevati za posebna opravila pri promocijskih svečanostih, katere zdaj odpadajo.

§. 14. Na tistih vseučilišéh, koder so do zdaj navadne bile slovesnejše promocije, ostaje kandidatu na izvolji, zahtevati si to slovesnejšo promocijo namesto proste, ako plača, kar je od tega po običaji treba. Vendar taksa, postavljena v poprejšnjem paragrafu, obrne in razdeli se tudi ob tem slučaji tako, kakor je tam določeno.

§. 15. Plačila, ki so jih na nekterih vseučiliščih doktorandi ob promociji doslej dajali družbam doktorskih vdov ali doktorskim zborom (kolegijam) fakultét, za zdaj ostajejo neizpremenjena.

§. 16. Ta red strogih preskušenj dobode moč v začetku 1872/3. učnega leta.

A kandidatu, kateri je v pridobitev modroslovskega doktorstva že eno ali dve strogi preskušnji opravil na podlogi do zdaj veljavnih pravil, ostaje mej rokom dveh let od tedaj, ko ta ukaz dobode moč, na izvolji, preskuševanje dokončati ali po teh določilih ali po določilih novega redú strogih preskušenj.

A kadar oménjeni rok mine, določila novega redú dobodo moč brez izímka.

§. 17. Če kandidat naúmi, preskuševanje nadaljevati po novem rédu strogih preskušenj, treba da razpravo, izdelano v zmislú tega redú, vpoloží, predno more biti puščen k preskušnji dalje.

Ako se na njeni podlogi pripustí v nadaljavo preskušavanja, naj profesorski zbor ukaže dopolnilno preskušnjo, in sicer tako, da to, kar je že storjenega, dobode dopolnilo do mere ónih zahtevkov, kateri kandidata zadevajo po določilih novega redú strogih preskušenj.